

Ярмолинецька централізована бібліотечна система
Ярмолинецька центральна району бібліотека
Методичний відділ

Серія «На допомогу
Бібліотекарю»

Життя і чин для України

Інформаційна пам'ятка

**(до 150 річчя з дня народження блаженного
священномученика Климентія Шептицького)**

Ярмолинці 2019 р.

УДК 2-3(083.132)

Ж74

Життя і чин для України: (до 150 річчя з дня народження блаженного священномученика Климентія Шептицького): інформаційна памятка /Ярмолинецька ЦРБ.- Ярмолинці, 2019.- с: 10 фото - (на допомогу бібліотекарю»

Укладач Черевуля А.Л.

Відповідальна за випуск Слободян О.Л.

Верховна Рада України ухвалила постанову про вшанування на державному рівні 17 листопада 2019 року 150 років від дня народження Климентія Шептицького (1869–1951 роки життя), церковного та громадського діяча, політв'язня радянського режиму.

Як повідомляє "Духовна велич Львова" з посиланням на "Радіо Свобода", блаженний Климентій Шептицький визнаний у 1996 році Праведником Народів Світу, бо разом із братом – митрополитом Андреем – врятував понад 200 євреїв у роки Другої Світової війни.

Климентій народився в аристократичній родині, син спольщеного графа Яна (Івана) Кантія Регілія Шептицького з українського роду Шептицьких та його дружини Софії з польського роду Фредрів у родинному маєтку, в селі Прилбичі. Брат митрополита Андрея Шептицького, шоста дитина у сім'ї. Ім'я при хрещенні — Марія Казимир. Початкову освіту здобув удома від найманих вчителів під наглядом матері.

Перша Сповідь блаженнішого Климентія відбулась 9 квітня 1881 р., на наступний день — отримав Святе Причастя.

Закінчив гімназію святої Анни у Кракові, де склав на відмінно іспит зрілості. Навчався в університетах Кракова, Мюнхена і Парижа, в 1892 отримав ступінь доктора права у Ягеллонському університеті (Краків) Одночасно закінчив Інститут лісівництва.

Працював адвокатом, допомагав батькові управляти сімейними маєтками, був послом Галицького сейму. В 1900–1907 був депутатом австрійського парламенту, співавтор «Загального австрійського закону про ліси». Коли у 1907 році розпустили австрійський парламент, Казимир вирішив завершити свою політичну діяльність. Зайнявся суто адміністративною роботою, а також почав вести господарство у маєтку Шептицьких в Дев'ятниках. Там для селян католиків східного обряду побудував парафіяльну церкву.

Автор робіт з питань сільського господарства, голова Галицького лісівничого товариства.

В 1911 вступив до бенедиктинського монастиря у Бойроні. У 1912 році перейшов у греко-католицький монастир Студійського уставу (Студитів) у Кам'яниці в Боснії, де приніс монаші обіти і отримав ім'я Климентій. 28 серпня 1915 року єпископ Діонізій Нярадій з Крижевець (майбутній адміністратор Пряшівської та Мукачівської єпархій) висвятив його на священника. У 1915 став ієромонахом. Отримав богословську освіту в університеті Інсбрука (Єзуїтська колегія *Canisianum*) в Інсбруку.

У його монастирській келії були лише залізне ліжко, шафа з книгами, столик і клячник, на якому молився перед Розп'яттям. За спогадами сучасників, він, колись був бажаним гостем аристократичних салонів, завзятим мисливцем, власником маєтку, не шукає тепер для себе ніяких переваг: мисє, нарівні з братами, брудний посуд (ті навіть вдавалися до замовлянь, щоб не допустити його до цього), носить вугілля по вулиці, чим шокує львів'ян: «Граф — і відро з вугіллям!» Якимось одним з ченців на сповіді зізнався, що «обносився», так отець Климентій запропонував йому чудові штани з «графських часів», в яких соромився ходити, тому що були занадто «розкішними».

У 1918 році став настоятелем Унівського монастиря, а з 1926 року ігуменом Студитів Свято-Успенської Унівської лаври. Зіграв значну роль в історії

греко-католицького чернецтва в ХХ столітті. В 1936–1937, спільно з митрополитом Андрієм Шептицьким, склав статут для монахів Студійського уставу, відомий під назвою «Типікон», який апробував папа Пій XII. Брав участь у заснуванні жіночого студитського монастиря в Якторове, монастиря в Канаді. Був членом Богословського наукового товариства, читав лекції в університеті Інсбрука. З 1937 жив у Львові, допомагав своєму братові в управлінні церквою. З 1939 — Член Українського Католицького Інституту, церковного об'єднання імені митрополита Рутського. Таємно іменований митрополитом Андрієм Шептицьким екзархом Росії та Сибіру (1939).

У 1944 р. наступник Йосиф Сліпий іменував отця Климентія архімандритом монахів Студійського уставу. Під час Другої світової війни брав участь у порятунку євреїв в Україні — їх ховали в монастирях, а потім переправляли в угорську Україну

Восени 1944, митрополит Йосип Сліпий звів Климентія Шептицького у сан архімандрита монахів Студійського уставу і призначив керівником делегації на переговорах з органами радянської влади, яка була прийнята в Москві головою Ради у справах релігійних культів при Раднаркомі Іваном Полянським.

Проте керівництво СРСР взяло курс на ліквідацію унії і приєднання греко-католиків до Російської православної церкви. В 1945 всі греко-католицькі єпископи були арештовані (ніхто з них не погодився перейти в православ'я), і церкву фактично очолив старий архімандрит Климентій, який закликав священників не погоджуватися на перехід в юрисдикцію Російської православної церкви. Влітку 1945 зібрав 61 підпис греко-католицьких священників під проханням звільнити заарештованих єпископів і припинити переслідування греко-католиків.

Влада заборонила йому жити у Львові; останній період життя на свободі він провів в Уневі. Направив у Ватикан лист з описом переслідувань, яким піддавалися греко-католики. Цей лист було перехоплено органами НКВС, що і стало приводом для його арешту.

5 червня 1947 архімандрит Климентій був заарештований більшовиками у своїй келії під час вечірньої молитви. У келії проведено обшук, в результаті якого знайдено антирадянську літературу та два плакати ОУН із зображенням у центрі національного тризуба та підписом «Слава Україні! Героям слава!», що були сховані у дивані спальні. Однак, за свідченням тогочасних монахів, листівки були сфабриковані та підкинуті працівниками МДБ, іншою підставою такого припущення є те, що у келії дивана не було, а стояло дерев'яне ліжко. Отже, це дає підстави вважати, що і цей, і інші подібні докази фальсифікувалися для звітності про свою роботу працівниками МДБ. З метою залякування монахів та мешканців села його везли на відкритій вантажівці, між двома солдатами з демонстративно наставленою зброєю. Архімандрит Климентій зміг тільки вклонитися людям, які стояли біля своїх домівок, та поблагословити село.

Архімандрит Климентій Шептицький був засуджений на 25 років. З 27 червня 1947 містився в Київській внутрішній в'язниці МВС.

У його біографії сказано, що саме в її стінах отець Климентій зазнав найбільші знущання, про що свідчать протоколи допитів, що проходили переважно вночі. Енкаведисти різними способами намагалися зламати його. Побоями, фізичною і моральною наругою, шантажем, залякуванням,

співчуттям, улесливими обіцянками. Слідчий неодноразово пропонував йому зректися своєї віри, перейти в юрисдикцію Московської патріархії, обіцяючи відпустити його в монастир. Архімандрит залишався непохитним у своєму святому переконанні, залишався вірним християнським ідеалам.

Слідство тривало 7 місяців і 15 січня 1948 року слідчі підготували обвинувальний вирок за статтями 54-1 та

54-2 Кримінального кодексу — зрада батьківщині. Постановою засідання особливої наради при МДБ СРСР від 28 лютого 1948 року Шептицький Климентій Іванович, 1869 р.н., засуджений до 8 років виправно-трудових таборів із конфіскацією майна на основі статей 54-1А, 54-11 Кримінального Кодексу УРСР.

Після оголошення вироку, архімандрита відправили до Москви у внутрішню в'язницю МДБ СРСР. Більшу частину свого перебування у Владимирському централі провів у медичному корпусі. На стан його здоров'я дуже вплинуло перебування у Київській в'язниці.

Помер архімандрит Климентій Шептицький 1 травня 1951 р. о 21 годині 30 хв. у Владимирському централі. Похований під його стінами в попередньо викопаній ямі 3 травня о 3-й годині ночі. Його могилу відшукати не вдалось.

Про процедуру захоронення розповідала Варвара Іванівна Ларіна, колишня працівниця Владимирського централу.

«Померлого роздягнули, обгорнули у простирадло, взяли на ноші та винесли на міський цвинтар, що знаходиться поруч в'язниці. Тіло кинули у задалегідь приготовану яму і засипали землею, не залишаючи жодних позначок»

Є припущення, що Климентій Шептицький був таємним єпископом, бо висвячував в'язнів різних національностей. З нагоди 25-річчя Андрія Шептицького на митрополичому престолі надрукував «Митрополит Андрій

та оновлення східної чернечої традиції»

Символічна могила (кенотаф) Климентія Шептицького на Князь-Владимирському цвинтарі у Владимирі

У 1991 році архімандрита Климентія Шептицького, Прокуратурою УРСР, посмертно було реабілітовано.

Меморіальна дошка Климентію Шептицькому на Князь-Владимирському цвинтарі у Владимирі.

Церемонія відкриття меморіальної дошки Климентію Шептицькому на Князь-Владимирському цвинтарі у Владимирі 30 жовтня 2010 року за участі Тимчасового повіреного у справах України в Росії В'ячеслава Яцюка

- У вересні 2000 року на Владимирському цвинтарі монахи Унівської Лаври, встановили кам'яний хрест з пам'ятним написом та світлиною блаженного Климентія. Поставили хрест біля в'язничної стіни на місці поховання в'язнів.
- У 2005 році в селі Унів Перемишлянського району Львівської області було відкрито меморіальну дошку на честь митрополита Андрея і блаженного архимандрита Климентія Шептицьких за порятунок єврейських, українських та польських дітей у роки Другої світової війни.
- Меморіальну дошку Климентію Шептицькому також відкрито на Князь-Владимирському цвинтарі у Владимирі. На церемонії відкриття меморіальної дошки, що відбулася 30 жовтня 2010 року, на офіційному рівні Україну представляв Тимчасовий повірений у справах України в Росії Яцюк Вячеслав Вікторович.
- 29 липня 2011 року в селі Прилбичах було відкрито перший в Україні пам'ятник Блаженному Климентію та його братові Митрополиту Андрею Шептицькому.
- 12 листопада 2008 року президент Польщі Лех Качинський у Варшаві вручив ієромонаху Вендикту, ігумену Унівської лаври, «Орден Відродження Польщі» блаженному Климентію Шептицькому (помертню).
- 1 грудня 2016 року Музею народної архітектури та побуту у Львові присвоєно ім'я блаженного Климентія Шептицького.

Отець Климентій Шептицький був беатифікований Папою Римським Іваном Павлом II 27 червня 2001 року у Львові під час офіційного візиту Святійшого Отця в Україну.

1996 року отримав звання «Праведник народів світу» за порятунок євреїв у період Голокосту. 2005-го в селі Уневі Перемишлянського району Львівської області була відкрита меморіальна дошка на честь митрополита Андрея і блаженного архимандрита Климентія Шептицьких за врятування єврейських, українських та польських дітей у роки Другої світової війни.

«Климентія Шептицького знають в Українській греко-католицькій церкві не тільки як брата митрополита Андрея Шептицького, але і як одного з тих церковних діячів, який після псевдособору 1946 р. практично очолив українську Церкву. Завдяки його позиції та переконанням багато духовництва мало живий приклад того, як потрібно триматися своєї віри і своєї церкви»,

**Масові заходи, які рекомендовано провести
у бібліотечних закладах району**

1. Ретро-погляд «Великий нащадок давнього роду»
2. Духовна година «Блаженний архімандрит Климентій»
3. Урок духовної правди «Великий дар Великого митрополита»
4. Історико-релігійний аспект «Митрополит Климентій Шептицький в релігійно-церковному і громадсько-культурному житті України.
5. Пізнавальна година "Отець Климентій Шептицький не був ніколи у тіні свого брата.

Досвід про проведенні заходи висвітлюйте на сторінках місцевої преси.

Використані джерела

[Електронний ресурс] – Режим доступу [https://uk.wikipedia.org/wiki/Климентій_\(Шептицький\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Климентій_(Шептицький))

[Електронний ресурс] – Режим доступу <https://ugcc-stk.km.ua/blazhennij-svyashhennomuchenik-klimentij/>

[Електронний ресурс] – Режим доступу <http://catholicnews.org.ua/kazimir-graf-sheptickiy-studit-brat-klimentiy-fragment-biografiyi-blazhennogo-klimentiya-sheptickogo>

[Електронний ресурс] – Режим доступу <https://religions.unian.ua/state/10383567-nastupnogo-roku-na-derzhavnomu-rivni-vidznachatimut-150-richchya-klimentiya-sheptickogo.html>

[Електронний ресурс] – Режим доступу http://news.ugcc.ua/news/stopyatdesyatirichchya_klimentiya_sheptitskogo_vshanuyut_na_derzhavnomu_rivni_84820.htm

Інформаційне видання

Життя і чин для України

Відповідальна за випуск:

Слободян О.Л.

Редагування:

Слободян О.Л.

Комп'юльне опрацювання:

Черевуля А.Л.

Підписано до друку 2019р. Формат 21х14,7

Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman

Друк різнографією. Наклад 20 примірників.

Віддруковано з готового оригінал – макета Ярмолинецька ЦРБ

Смт. Ярмолинці, площа 600-річчя Ярмолинець, 1а

